

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3*

Ethical Leadership Among School Administrators in Lampang Primary Educational Service Area 3

กนกวรรณ บุญเรือง (Kanokwan Boonrueang)**

มนต์นภัส มโนการณ (Monnapat Manokarn)***

ธารณ ทองงอก (Thran Thonggok)***

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อได้แก่ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู 2) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีขั้นตอนการศึกษา 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 231 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ได้รับรางวัลครูสุคติ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า

ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านจริยธรรมต่อสังคม ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ และด้านจริยธรรมต่อตนเอง ตามลำดับ

* บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่การค้นคว้าอิสระ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

** นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์

Student of Master Education in Education (Educational Administration), Faculty of Education, Chiang Mai University. E-mail : taiikanokwan@gmail.com, taya_toto@hotmail.com

*** อ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

Lect.Dr. ,Advisor,Corresponding, Faculty of Education, Chiang Mai University, Muang District, Chiang Mai. 50200 E-mail : monnapat.m@cmu.ac.th

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 1) ด้านจริยธรรมต่อตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ ควรมีความตระหนักในความรับผิดชอบ การวางแผนและติดตามงาน เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานและต้องเป็นผู้ที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับครู 3) ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ ควรให้ความสำคัญกับความเห็นของผู้ปกครองและครูให้มีโอกาสได้เสนอความคิดเห็นและวิธีการปฏิบัติงานที่ตนเองถนัด 4) ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ต้องเห็นอกเห็นใจ ปฏิบัติตนเป็นกลางไม่เอนเอียงในการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์หรือเป็นโทษต่อผู้หนึ่งผู้ใด และ 5) ด้านจริยธรรมต่อสังคม ควรเป็นผู้นำที่ดีในการบริการ พร้อมทั้งเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนและนำมาใช้วางแผนและดำเนินการในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This independent study focused on 1) studying the level of ethical leadership for school administrators in Lampang Primary Educational Service Area 3 according to the teachers' opinions, 2) managing the recommendations in order to develop ethical leadership among school administrators in Lampang Primary Educational Service Area 3. Two steps were conducted the first step was to study the level of ethical leadership for school administrators in Lampang Primary Educational Service Area 3 according to the teachers' opinions. The samples were 231 teachers working in Lampang Primary Educational Service Area 3, academic year of 2016. The research instrument was questionnaire and the data were analyzed by mean and standard deviation and the second step was to prepare all recommendations from this study in developing develop ethical leadership among school administrators. The subjects of the study were 5 educational experts such as the directors of the Primary Educational Service, the directors of school who were awarded as Honorary Teacher Award. The instrument was the interview form with the content analysis. The results showed that:

The overall opinions of the teachers on the level of ethical leadership for school administrators in Lampang Primary Educational Service Area 3 were at the high level ranked from the highest to the low level as ethics to society, ethics to service receivers, ethics to professional associates, ethics to profession, and self-ethics, respectively.

The recommendations gathered from this study to develop ethical leadership among school administrators were 1) self-ethics: the administrators have to improve themselves to be as continuing learners, 2) ethics to professions: the administrators should realize about the responsibilities, planning, and following up, pay attention on working

performance, and build confidence for the teachers, 3) ethics to service receivers, they administrators should give the importance to parental opinions and the teacher have to have the opportunity to express their idea and their work with their own field, 4) ethics to professional associates; the administrators should sympathize, behave for fairness not favor for anyone ,and 5) ethics to society: the administrators should be the good leaders in delivering services, realize about the resources in communities and use them for planning and work for the highest benefits for the learners.

Keywords : ethical leadership , school administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นในชีวิตของมนุษย์ หากเปรียบอิฐเป็นรากฐานของตึก การศึกษานั้นก็เปรียบเหมือนรากฐานชีวิตของมนุษย์ การพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้มีชีวิตที่ดีงาม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง และเกื้อกูลแก่สังคม ย่อมเกิดจากการศึกษาเป็นฐาน ซึ่งสามารถพัฒนามนุษย์ให้เจริญขึ้นโดยเฉพาะทางด้านจิตที่อยู่ภายในร่างกาย เช่น ความสำนึก รู้ ความสำนึกคิด เป็นต้น การที่มนุษย์อยู่ดีด้วยปัญญา การพัฒนามนุษย์ให้เจริญไปด้วยปัญญาย่อมอาศัยการพัฒนาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นตัวขับเคลื่อน เพราะนับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ทุกคน และทุกวิชาชีพ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ความว่า การจะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือให้เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้ที่นั้น เสมือนเครื่องยนต์ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนที่ไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรม ดังกล่าวแล้ว เป็นเสมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำทางให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ คือ ปลอดภัย บรรลุจุดประสงค์ ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหารดำเนินการ ย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้างานใด สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ตาม ขาดบุคคลผู้มีความสุจริตแล้ว จะดำรงอยู่มิได้เลย (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช,พระบรมราโชวาท, 8 กรกฎาคม 2520)

ดังนั้นจริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคม ที่จะนำความสุขสงบและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีจริยธรรม จิตใจก็ย่อมสูงส่ง มีความสะอาด และสว่างในจิตใจ จะทำงานใดก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลมีคุณค่ามีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณงามความดี อันเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองต่อไป ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้กำหนดหลักการสำคัญของการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีหลักการยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัยใฝ่รู้มีความรู้มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรม และคุณธรรมพัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ อย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 4) ดังนั้นการพัฒนาคนจึงเป็นรากฐานของ

การพัฒนาประเทศ โดยมีการศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเครื่องมือสำคัญของการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย โดยอาศัยการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

การจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมในการบริหาร มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี ผู้บริหารจะต้องช่วยพัฒนาองค์การให้เจริญก้าวหน้า เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถ ด้านการบริหารจัดการคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เวลา มีบุคลิกภาพที่ดี และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ที่สามารถกระตุ้น จูงใจ เป็นแบบอย่าง ให้บุคคลอื่นเชื่อถือ ยอมรับ ทำให้เกิดความพยายามและแสดงความสามารถให้สูงขึ้น ในการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับความรู้ ความสามารถ และความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความฉลาดทางศีลธรรมหรือจริยธรรม (Moral Quotient: MQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) จึงจะสามารถยืนหยัดในโลกของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะผู้บริหารเป็นทั้งหัวและหน้าตาของสถานศึกษาที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในและนอกสถานศึกษา พฤติกรรมผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลต่อคุณภาพของครูและคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้(สุรตน์ ไชยชมภู, 2557 : 1) ตามการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน

จากข้อมูล ข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับวิกฤต เรื่องจริยธรรมของผู้นำ ซึ่งพบว่าปัญหาเรื่องผู้นำหรือผู้บริหารที่ไม่มีจริยธรรมจำนวนมาก (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556 : 111) โดยหากผู้นำไม่มีจริยธรรมแล้ว จะเกิดความเสียหาย และผลกระทบที่เลวร้ายตามมาอีกมากมาย ทั้งนี้ นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษา ซึ่งนโยบายด้านการปราบปรามการทุจริตก็เป็นอีกหนึ่งนโยบายที่รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ หากผู้นำไม่มีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานในการบริหารแล้วนั้น ก็ไม่สามารถแก้วิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศได้ เช่น ปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม เพื่อให้การปฏิบัติงานในวิชาชีพเป็นไปด้วยความถูกต้อง จึงจำเป็นที่ต้องมีระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษายึดถือ และปฏิบัติ ตามที่คุรุสภากำหนด

คุรุสภาจึงได้มีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้น โดยได้กำหนดเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ เพื่อประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2556) ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้ผู้บริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ เป็นคนดีในการบริการวิชาชีพ ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีเกียรติศักดิ์ศรี ที่มีกฎเกณฑ์มาตรฐานจรรยาบรรณ ซึ่งจรรยาบรรณมีความสำคัญและจำเป็นต่อทุกอาชีพ ทุกสถาบัน และหน่วยงาน เพราะเป็นที่ยึดเหนี่ยวควบคุมการประพฤติปฏิบัติด้วยความดีงาม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะมีพฤติกรรมที่แสดงถึงประสิทธิภาพของการนำแล้วนั้น สิ่งที่ต้องมีควบคู่กันไปกับภาวะผู้นำก็คือ การมีคุณธรรมและจริยธรรม

นักวิชาการด้านผู้นำได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมตามที่คนๆ ที่หลากหลาย ได้แก่ Nothoues (2007) ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นศูนย์กลางของภาวะผู้นำ ผู้นำจึงต้อง มีความรับผิดชอบและรับรู้ถึง ภาวะผู้นำของพวกเขาส่งผลต่อชีวิตของผู้ตามอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นงานในกลุ่ม งานในองค์กร หรืองานในชุมชน ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมโดยการเคารพและให้เกียรติผู้ตาม ในฐานะมนุษย์ที่มีอัตลักษณ์เป็น เอกลักษณ์ ผู้นำจะต้องใส่ใจต่อผลประโยชน์ ความต้องการ และความกังวลในด้านความรู้สึกในด้านดีของผู้ตาม และแม้ว่าเรามนุษย์ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมในการปฏิบัติต่อผู้อื่นในฐานะมนุษย์ที่แตกต่างกัน แต่สำหรับผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบต่อที่มีความพิเศษกว่าคนทั่วไป เพราะว่าจริยธรรมของผู้นำเป็นหัวใจของ ภาวะผู้นำ Bernard (1938 cite in Bass & Bass, 2008) ได้เสนอการพิจารณาทางด้านจริยธรรมเกี่ยวกับภาวะ ผู้นำว่า ผู้บริหารต้องทำงานกับคนซึ่งมีหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมแตกต่างกันในเรื่องความถูกต้องและผิด บทบาทของ ผู้บริหารในการจัดการกับการปะทะกันทางศีลธรรม คือ เป็นผู้ตัดสินในระหว่างที่คนๆ ที่แตกต่างกัน และให้เหตุผลที่ ยอมรับกันได้สำหรับการตัดสินใจทางศีลธรรม นอกจากนั้น Mendonca และ Kanungo (1996/1667) แสดง ที่คนๆ ที่สนับสนุนว่า จริยธรรมเป็นหัวใจสำคัญของผู้นำ ได้เสนอว่า ถ้าไม่มีการพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ จริยธรรมความเข้าใจของภาวะผู้นำนั้นก็จะไม่สมบูรณ์ และ ค่านิยมทางจริยธรรมมักจะเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ เสมอ ไม่ว่าผู้นำจะรู้ความจริงอย่างชัดเจนหรือไม่ (อ้างในรัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556 : 114 - 115) ดังนั้นจะเห็น ได้ว่าผู้นำจำเป็นต้องเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมอบจริยธรรมเป็นตัวการในการขับเคลื่อนให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ

ปัจจุบันเรากำลังเผชิญกับวิกฤติเรื่องจริยธรรมของผู้นำ โดยพบว่าผู้นำหรือผู้บริหารที่ไม่มีจริยธรรม จำนวนมาก ซึ่งหากผู้นำไม่มีจริยธรรมแล้ว จะเกิดอิทธิพลทางลบและผลกระทบที่เลวร้ายตามมาอีกมากมายอย่าง ที่พวกเราอาจจะคาดไม่ถึง ซึ่งอิทธิพลที่สำคัญของภาวะผู้นำนี้ส่งผลกระทบต่อผู้ตาม ผู้ได้บังคับบัญชา หรือผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการนำหรือจูงใจหรือการพัฒนาศักยภาพผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556 : 111)

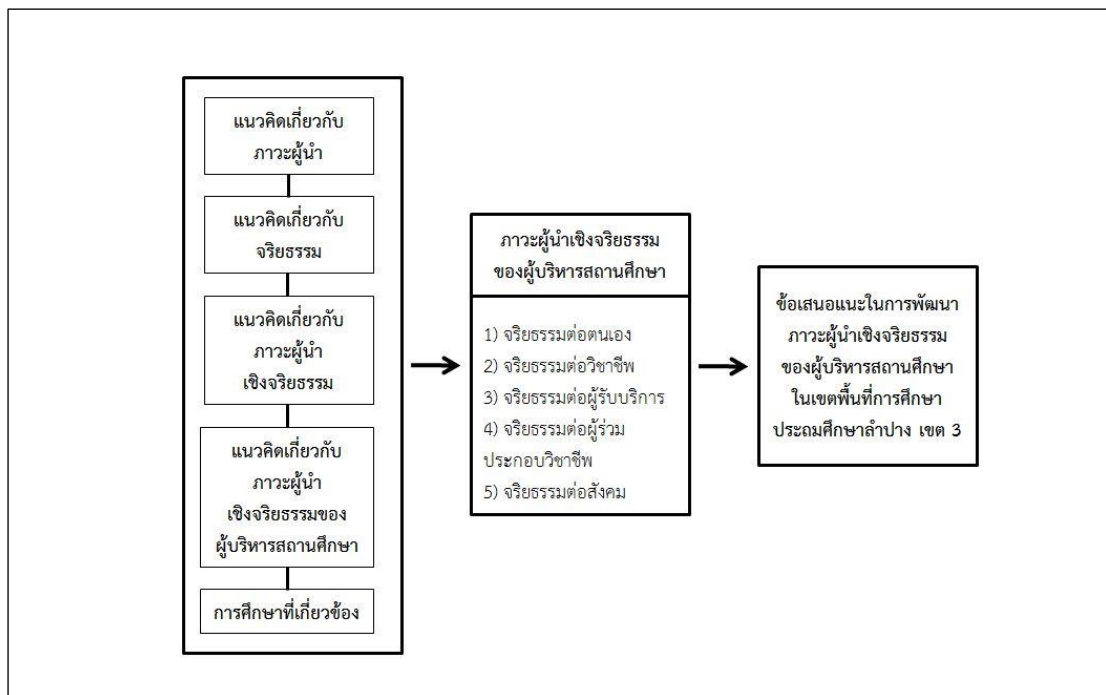
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ เลขที่ 359 ถนน วิเขตวัฒนา ตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยมีความรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอประกอบด้วย อำเภอแจ้ห่ม อำเภอวังเหนือ และอำเภอเมืองปาน

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เป็นผู้ปฏิบัติงาน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นว่าภาวะ ผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาน่าจะเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาให้ เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อองค์กร ทั้งผู้นำและผู้ตามทำให้การบริหารงานเกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู โดยปรับขอบเขตเนื้อหาตามข้อบังคับคุรุสภา ว่า ด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้าน

จริยธรรมต่อตนเอง 2) ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ 3) ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ 4) ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และ5) ด้านจริยธรรมต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานซึ่งจะทำให้สามารถดำเนินการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานทางจริยธรรม ทั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อประเมินและตรวจสอบผู้บริหารสถานศึกษาหรือนำไปวางแผนพัฒนาจริยธรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีกรอบแนวคิดในการศึกษาดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีการศึกษา

วิธีการดำเนินการ ผู้ศึกษาได้แบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู

การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 579 คน จากสถานศึกษาจำนวน 92 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 231 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (อ้างในเกียรติสุตา ศรีสุข, 2552 : 77) โดยผู้ศึกษาได้กำหนดสัดส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสถานศึกษา ซึ่งแต่ละสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างมาโดยการสุ่มอย่างง่าย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ปรับจากขอบเขตของข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตน ประกอบด้วย 5 ด้าน โดยใช้คำถามที่เป็นมาตรวัดแบบลิเคอร์ท ซึ่งแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ตามโครงสร้างเนื้อหา ตลอดจนการใช้ภาษา และไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์ โนโปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป ตามความเชื่อของครอนบาค (เกียรติสุตา ศรีสุข, 2552 : 152) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .99

4. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูล ในการแปลความหมายของข้อมูลใช้เกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121)

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ได้รับรางวัลรางวัลครูสุดี จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนพิจารณาถึงความเหมาะสมทั่วไปของประเด็นในการสัมภาษณ์
2. ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการดำเนินการสัมภาษณ์
3. ดำเนินการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มี ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ข้าราชการครู พนักงานราชการ หรือครูอัตราจ้าง ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ปีการศึกษา 2559 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 231 คน จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่และค่าร้อยละ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 174 คน (ร้อยละ 75.30) เพศชาย จำนวน 57 คน (ร้อยละ 24.70) มีอายุสูงกว่า 50 ปี มากที่สุด จำนวน 83 คน (ร้อยละ 35.90) รองลงมา มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 72 คน (ร้อยละ 31.20) และประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มากกว่า 50 ปี จำนวน 85 คน (ร้อยละ 36.80) รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 6 – 10 ปี จำนวน 49 คน (ร้อยละ 21.20)

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจริยธรรมต่อสังคมมีระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในอันดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.46$) ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ มีระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในอันดับที่ 2 ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.56$) ส่วนด้านอื่น ๆ มีระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.59$) และด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.49$) ตามลำดับ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านจริยธรรมต่อตนเอง ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.49$) หากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

1) ด้านจริยธรรมต่อตนเอง พบว่าโดยรวมระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการปฏิบัติงาน โดยยึดหลักในการมีส่วนร่วมของทุก ๆ ฝ่าย รองลงมา ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความทุ่มเท เอาใจใส่ ในบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเอง รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาครูให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีผลงาน และได้รับรางวัลในการพัฒนาความรู้ในวิชาชีพจนเป็นที่ยอมรับแก่บุคคลอื่น โดยมีข้อเสนอแนะว่าหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดอบรมปฏิบัติการพัฒนาการสร้างนวัตกรรมแก่ผู้บริหารและครู เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดอบรมการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้รอบรู้ในกระบวนการพัฒนา

2) ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ พบว่าโดยรวมระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาครูการเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการอย่างเคร่งครัด รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยกความผิดในงานที่ตนปฏิบัติให้กับผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่น โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจในเรื่องที่มอบหมายให้แก่ครูอย่างชัดเจน เพื่อลดข้อผิดพลาดในงาน และแสดงความรับผิดชอบในงานที่ตนปฏิบัติหรือมอบหมาย มิใช่การโยนความผิดให้ผู้อื่น

3) ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ พบว่าโดยรวมระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานหรือให้บริการอย่างมีคุณภาพโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของศิษย์และผู้รับบริการเป็นหลัก รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครู และบุคลากร มีส่วนร่วมวางแผนในการปฏิบัติงาน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสนใจ เอาใจใส่ เป็นห่วงศิษย์และผู้รับบริการอย่างต่อเนื่อง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการรับฟังความคิดเห็นที่มีเหตุผลของศิษย์และผู้รับบริการต่อการพัฒนาสถานศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรให้

ความสำคัญต่อข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษา และตอบสนองตามความต้องการของผู้รับบริการ

4) ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบว่าโดยรวมระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพมีความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีสัมมาคารวะ เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติ และปฏิบัติต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้วยความสุภาพ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษายอมรับในความรู้ความสามารถและความประพฤติของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และรายการที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกด้านต่อ ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ โดยมีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรกำหนดกฎเกณฑ์ในการพิจารณาผลงานให้ชัดเจน ทั้งนี้ ครูต้องรับรู้และยอมรับในข้อตกลงดังกล่าว ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการ บริหารงาน

5) ด้านจริยธรรมต่อสังคม พบว่าโดยรวมระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงออกถึงการปกป้องสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ และแสดงออกถึงการสนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหน้าที่และใช้สิทธิ ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ เคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นและ สังคม และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม โดยมีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหาร สถานศึกษาควรศึกษาบริบททั้งภายในและภายนอกอย่างถ่องแท้ และเป็นผู้นำในการสร้างร่วมมือกับชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

1) ด้านจริยธรรมต่อตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ และด้าน ผลงานในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลอื่น ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดการ อบรมเรื่องการสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต พร้อมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองโดยการใฝ่ศึกษาหาความรู้ และมีการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ต้องรู้จักการคิดนอกกรอบ คิดไม่เหมือนใคร หรือเรียกอีก อย่างหนึ่งว่า การสร้างนวัตกรรม

2) ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนงาน และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานให้ผู้ที่ ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน เพื่อลดความผิดพลาดของงาน แต่เมื่อหากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นแล้วควรแสดง ความรับผิดชอบในงานที่ตนเองปฏิบัติหรือมอบหมาย มิใช่การโยนความผิด มีความจริงใจในการปฏิบัติงาน เป็นผู้

ที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับครู รวมไปถึงการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และนำข้อมูลเปิดเผยต่อสาธารณชน พร้อมทั้งประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ และมีการติดตามงานเป็นระยะ ๆ

3) ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสและรับฟังข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้ครูได้มีโอกาสเสนอความคิดเห็น รวมทั้งการใช้กระบวนการ PLC ในการเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงถึงความสามารถของตนเอง โดยมองคนให้เหมาะสมกับงาน โดยกำหนดให้บริบทของงานสอดคล้องกับบริบทของคน พร้อมทั้งแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น มีจิตอาสา โดยเป็นผู้ให้บริการที่ดีต่อศิษย์และผู้รับบริการ

4) ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่ควรจัดการอบรมปฏิบัติการงานพัฒนา ด้านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ ข้อตกลงและทำความเข้าใจในการพิจารณาผลงาน ให้ครูและบุคลากรรับทราบ และสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อทุกฝ่าย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้แสดงความสามารถตามที่แต่ละบุคคลถนัด พร้อมทั้งยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยปราศจากความลำเอียง

5) ด้านจริยธรรมต่อสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนการนำความรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งตระหนักถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในอนาคต

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 3 มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ศึกษาได้นำผลมาอภิปรายดังนี้

ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ได้ปฏิบัติตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ด้านจริยธรรมต่อตนเอง จริยธรรมต่อวิชาชีพ จริยธรรมต่อผู้รับบริการ จริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และ จริยธรรมต่อสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับโยชิตา เพชรกุลกิจ (2554 : 44) ได้ศึกษาเรื่อง จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูอำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูอำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ทั้ง 5 อยู่ในระดับมาก อีกดวงจันทร์ ประเคนคะชา (2556 : 132) ได้ศึกษาเรื่อง การประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และธานินทร์ นุชประดิษฐ์. (2560 : 1) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถพยากรณ์จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่า ระดับจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1) ด้านจริยธรรมต่อตนเอง จากการศึกษาโดยรวมพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก หากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการส่งเสริมการปฏิบัติงาน โดยยึดหลักในการมีส่วนร่วมของทุก ๆ ฝ่ายสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เน้นความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน และยึดความสำคัญของการทำงานแบบทีมมากกว่ารายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับสัมมา รณิธย์ (2556 : 251) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการบริหารงานในทุกองค์กร เนื่องจากบุคคลที่เป็นผู้นำองค์กรจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมในการชักจูงโน้มน้าวผู้อื่นให้ดำเนินการร่วมกัน มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันจนประสบความสำเร็จที่เป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันของกลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ ในทำนองเดียวกันเศรษฐ์ คุณทาบุตร (2556 : 53) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน เน้นความร่วมมือมากกว่าบังคับ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อีกทั้งดวงทิพา พุ่มไม้ (2557 : 76) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อีกทั้ง พสุธิตา ตันตราจลิน (2559 : 944) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรรุ่นใหม่เพื่อมุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์บริบทขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำบุคลากรรุ่นใหม่สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร

2) ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ จากการศึกษาโดยรวมพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก หากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาครู การเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษาสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ พร้อมทั้งได้มีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยนำสื่อและนวัตกรรมมาปรับใช้ตามความเหมาะสมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ตามความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 9 ข้อ 4 มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และตามแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งมีสอดคล้องกับมณูญ พรมรักษา (2554 : 46) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเอง ในทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาของกฤษณะ เหลืองทอง (2555 : 47) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และนำเสนอ ผลงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่ 3

3) ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ จากการศึกษาโดยรวมพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด หากเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติงานหรือให้บริการอย่างมีคุณภาพโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของศิษย์ และผู้รับบริการเป็นหลักสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ตามแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ อีกทั้งสมศักดิ์ มาตรการทะเล (2559 : 75) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารปฏิบัติตนอย่างเป็นกันเองต่อศิษย์ ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4) ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ จากการศึกษาโดยรวมพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก หากเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการส่งเสริมให้ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพมีความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษาสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติร่วมกับผู้อื่น เพื่อนำไปสู่การบริหารงานที่ประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องสร้างทีมงานโดยยึดหลักของความเป็นหนึ่งเดียว และมีเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของโยชิตา เพชรกุลกิจ (2554 : 48) ได้ศึกษาเรื่อง จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูอำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า อันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพมีความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สัมพันธ์ ธรณิธย์ (2556 : 251) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการบริหารงานในทุกองค์กร เนื่องจากบุคคลที่เป็นผู้นาองค์กรจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมในการชักจูงโน้มน้าวผู้อื่นให้ดำเนินการร่วมกัน มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันจนประสบความสำเร็จที่เป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันของกลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ อีกทั้งดวงทิพา พุ่มไม้ (2557 : 73) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความรัก ความหวังดีที่ปรารถนาให้เพื่อนร่วมงานมีความสุข มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

5) ด้านจริยธรรมต่อสังคม จากการศึกษาโดยรวมพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด หากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมการแสดงออกถึงการปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการแสดงออกถึงการสนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกถึงการปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งมีการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรุ่นหลัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุวิมล บุญลี (2557 : 87) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริม การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจรรยาบรรณในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับโยชิตา เพชรกุลกิจ (2554 : 49) ได้ศึกษาเรื่อง จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูอำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า จรรยาบรรณต่อสังคม พฤติกรรมที่ครูพบเห็นมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการยึดมั่นสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสมศักดิ์ มาตรการ (2559 : 79) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารยึดมั่นสนับสนุน และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญของจริยธรรม ซึ่งเป็นหัวใจของผู้นำ การที่นำพาผู้คนได้นั้น จะต้องนำตนเองให้ได้ก่อนตามที่พระราชวรมนี (ประยูร ธมมจิตโต, 2551 : 65-73) ได้กล่าวว่า ในการฝึกหรือพัฒนาคนให้มีความรับผิดชอบนั้นถ้าเริ่มจากศีลมีการวางข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ระเบียบ เป็นวินัยขึ้นมา โดยมากจะใช้วินัยนี้เป็นฐานก่อน ซึ่งอาจจะต้องมีการจัดชี้แจงอบรมทางด้านความรู้ให้เขาเห็นเหตุผลในการที่จะต้องมีความรับผิดชอบ ทั้งนี้ยุคล์ (Yukl, 2010 อ่างในรัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556 : 167) ได้กล่าวว่า ผู้นำต้องเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่เหมาะสม ผู้นำสามารถตั้งมาตรฐานอย่างชัดเจนโดยประเมินผลการปฏิบัติงานผู้ตาม ให้รางวัลตอบแทน ผู้นำสามารถช่วยในการไกล่เกลี่ยในความขัดแย้ง ส่วนจุมพล หนีพพานิช (2551 : 71-74) กล่าวถึงคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดีต้องประกอบด้วยความรู้เชี่ยวชาญในเรื่องเทคนิคหรือวิชาการที่รับผิดชอบเพราะความรู้ ความเชี่ยวชาญเป็นเรื่องจำเป็นที่ควรรู้ ยิ่งผู้นำมีความรอบรู้มากเท่าใดยังสามารถสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ใต้บังคับบัญชามากยิ่งขึ้นเท่านั้น พร้อมทั้งต้องมีความคิดสร้างสรรค์ การมีความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งที่ผู้นำต้องมี เพราะสามารถใช้กระตุ้นเข้าใจให้ผู้ปฏิบัติงานอยากปฏิบัติงาน นอกจากนั้นต้องมีความยุติธรรมเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ปฏิบัติตนเป็นกลางไม่เอนเอียงในการที่จะก่อให้เกิด

ประโยชน์หรือเป็นโทษต่อผู้หนึ่งผู้ใด ผู้นำที่เอาใจใส่ในเรื่องทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชาจะเป็นเครื่องช่วยผูกมัดจิตใจกันและกัน ผลที่ตามมาคือจะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีอีกทั้งวิโรจน์ สารรัตน์ (2557 : 5-6) ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะหรือลักษณะพิเศษของผู้นำ ที่มีประสิทธิผลจากผลการศึกษาของ Lussies and Achua (2007) ต้องยึดความถูกต้องชอบธรรม (Integrity) และมีความเปิดเผย (Extraversion) และคเนเชวิช (Knezevich, 1984, อ้างใน จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555 : 183-185) ได้เสนอว่า ผู้บริหารหรือผู้นำทางการศึกษาควรมีบทบาทต่าง ๆ ในการบริหารให้เกิดประสิทธิผล ได้แก่ บทบาทเป็นนักวางแผน (Planning) สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต จัดเตรียมบุคลากรให้พร้อมในการรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งมีความรู้เข้าใจในกระบวนการวางแผนบริหารสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

1.1 ด้านจริยธรรมต่อตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องในการพัฒนาความรู้ในวิชาชีพสู่ความเป็นผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดการยอมรับแก่บุคคลอื่น มีการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี และใช้นวัตกรรมให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

1.2 ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรับผิดชอบในงานที่ตนเองปฏิบัติ หรือมีคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ โดยไม่ยกความผิดให้แก่ผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นหากเกิดความผิดพลาดขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนบุคคลให้เหมาะสมกับงาน วางแผนงานให้เหมาะสมสถานการณ์เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นตามมา พร้อมทั้งมีการปฏิบัติงานที่โปร่งใส โดยที่สาธารณชนสามารถตรวจสอบได้ มีการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

1.3 ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรับฟังความคิดเห็นที่มีเหตุผลของศิษย์และผู้รับบริการ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ถือว่าเป็นผู้รับบริการโดยตรง เป็นแบบอย่างที่ดีโดยแสดงออกถึงการมีจิตอาสา หรือเป็นผู้ให้บริการที่ดีต่อศิษย์และผู้รับบริการ พร้อมทั้งมีการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับตนเอง

1.5 ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ มีการตัดสินใจด้วยความยุติธรรมในการพิจารณาผลงาน และยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยปราศจากความลำเอียง

1.6 ด้านจริยธรรมต่อสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้จักการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม แสดงออกถึงการจิตอาสา ให้ความร่วมมือช่วยเหลือหรือการให้บริการในทางวิชาการ หรือวิชาชีพแก่ชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมของผู้บริหารกับรางวัลที่สถานศึกษาได้รับเพื่อสะท้อนถึงคุณภาพของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดของโรงเรียนคุณธรรม

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษณะ เหลืองทอง. (2556). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา.

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.

เกียรติสุตา ศรีสุข. (2552). ระเบียบวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่ : บริษัท ครองช่างพรินติ้ง จำกัด.

ดวงจันทร์ ประเคนคะชา. (2556). “การประพฤติดุปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอธาตุพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1”. วารสารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 5, ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – เมษายน 2558) : 132-141

ดวงทิพา พุ่มไม้ (2557). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

ธานินทร์ นุชประดิษฐ์. (2560). “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถพยากรณ์จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ”.

Veridian E-Journal ฉบับ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 10, ฉบับที่ 1

(เดือนมกราคม – เมษายน 2560) : 1-15

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. พระบรมราชโองการ,พิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วันที่ 8 กรกฎาคม 2520.สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2559,

จาก http://www.royin.go.th/?page_id=590

พระราชวรมุนี (ประยูร ธมมจิตโต). (2551). จริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

พสุธิตา ตันตราจิณ. (2559). “การพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรรุ่นใหม่เพื่อมุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้”.

Veridian E-Journal ฉบับ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 9, ฉบับที่ 1

(เดือนมกราคม – เมษายน 2559) : 932-948

มนูญ พรหมรักษา. (2554). พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- โยชิตา เพชรกุลกิจ. (2554). **จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูอำเภอบ้านโป่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). **ภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เศรษฐ์ คุณทาบุตร. (2556). **ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2556). **มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา.**
- สมศักดิ์ มาตรการ. (2559). **พฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สัมมนา ธนินิธย์. (2556). **หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ สิบสอง พ.ศ.2560-2564.** สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุรัตน์ ไชยชมภู. (2557). **“ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา”.** วารสารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 8, ฉบับที่ 2 (เดือนเมษายน 2557 – กันยายน 2557) : 1-15
- สุวิมล บุญลี. (2557). **การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ภาษาต่างประเทศ

Mendonca, M., and Kanungo, R. N. (1996/1667). **Ethical Leadership : Work and organizational psychology**. New York : Two PennNew Plaza.

Northouse, P. G. (2007). **Leadership : Theory and Practice**. 4th edition. Thousand Oaks, California : Sage Publications.